HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לאתרויי ביה [א] אמר [ב] רב יהודה אמר רב [א] ל"ש אלא בעיר אבל בדרך עד שיהיו שלשה שמא יצטרך אחד מהם להשתין ונמצא אחד מתייחד עם הערוה נימא מסייע ליה מוסרים לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך תרי ואיהו הא תלתא התם כי היכי דניהוו עליה סהדי רב ורב יהודה הוו קאזלי באורחא הוה קאזלא ההיא אתתא קמייהו א"ל רב לרב יהודה דל כרעיך מקמי גיהנם אמר ליה והא מר הוא דאמר בכשרים שפיר דמי א"ל (א) מי [ג] יימר דבכשרים כגון אנא ואת אלא כגון מאי כגון [ד] רבי חנינא בר פפי וחביריו [ה] אמר רב [ב] מלקין על ייחוד ואין אוסרין על הייחוד אמר רב אשי [ג] לא אמרן אלא בייחוד פנויה אבל בייחוד דאשת איש לא שלא תהא מוציא לעז על בניה [א] מר זוטרא מלקי ומכריז א"ל רב נחמן מפרהטיא לרב אשי מר נמי לילקי ולכריז א"ל איכא דשמע בהא ולא שמע בהא אמר רב [ד] מלקין על לא טובה השמועה שנאמר [1] אל בני כי לא טובה השמועה מר זוטרא מותיב [ו] לה אפסירה על כתפיה ומקרי ליה אל בני אמר רבה [ה] בעלה בעיר אין חוששין משום ייחוד אמר רב יוסף [ו] פתח פתוח לרשות הרבים אין חוששין משום ייחוד רב ביבי איקלע לבי רב יוסף בתר דכרך ריפתא אמר להו שקולי דרגא מתותי ביבי והא אמר רבה בעלה בעיר אין חוששין משום ייחוד [ז] שאני רב ביבי דשושבינתיה הואי וגייסא ביה אמר רב כהנא אנשים מבחוץ ונשים מבפנים אין חוששין משום ייחוד אנשים מבפנים ונשים מבחוץ חוששין משום ייחוד במתניתא תנא איפכא אמר אביי [ח] השתא דאמר רב כהנא הכי ותנא מתניתא איפכא [ז] אנא נעביד לחומרא אביי דייר גולפי רבא דייר קנה אמר [ח] אבין [ט] סקבא [י] דשתא ריגלא הנך שבוייתא דאתאי לנהרדעא אסקינהו לבי רב עמרם חסידא אשקולו דרגא מקמייהו בהדי דקא חלפה חדא מנייהו נפל נהורא באיפומא שקליה רב עמרם לדרגא דלא הוו יכלין בי עשרה למדלייא דלייא לחודיה סליק ואזיל כי מטא לפלגא דרגא איפשח רמא קלא נורא בי עמרם אתו רבנן אמרו ליה כסיפתינן אמר להו מוטב תיכספו בי עמרם בעלמא הדין ולא תיכספו מיניה לעלמא דאתי אשבעיה דינפק מיניה נפק מיניה כי עמודא דנורא אמר ליה חזי דאת נורא ואנא בישרא ואנא עדיפנא מינך רבי מאיר הוה מתלוצץ בעוברי עבירה יומא חד אידמי ליה שטן כאיתתא בהך גיסא דנהרא לא הוה מברא נקט מצרא וקא עבר כי מטא פלגא מצרא שבקיה אמר אי לאו דקא מכרזי ברקיעא הזהרו בר' מאיר ותורתו שויתיה לדמך תרתי מעי ר' עקיבא הוה מתלוצץ בעוברי עבירה יומא חד אידמי ליה שטן כאיתתא בריש דיקלא נקטיה לדיקלא וקסליק ואזיל כי מטא לפלגיה דדיקלא שבקיה אמר אי לאו דמכרזי ברקיעא הזהרו ברבי עקיבא ותורתו שויתיה לדמך תרתי מעי פלימו הוה רגיל למימר כל יומא [כ] גירא בעיניה דשטן יומא חד מעלי יומא דכיפורי הוה אידמי ליה כעניא אתא קרא אבבא אפיקו ליה ריפתא אמר [ל] ליה יומא כי האידנא כולי עלמא גואי ואנא אבראי עייליה וקריבו ליה ריפתא אמר [מ] ליה יומא כי האידנא כולי עלמא אתכא ואנא לחודאי אתיוהו אותבוהו אתכא הוה יתיב מלא נפשיה שיחנא וכיבי עליה והוה קעביד (ג) ביה מילי דמאיס [נ] א"ל

תיב

לאתרויי ביה. שאם יבא עליה אין מים בודקין אותה: **לא שנו.** [ס] דאמר אשה מתייחדת עם שני אנשים: **שמא יצטרך אחד לנקביו.** ובעי להתרחק לצניעות: **דניהוו עליה סהדי.** אם יבא עליה ויעידו לפני ב"ד ולא ימחו עליה מגילה: **דלי כרעיך.** מהר ללכת שנקדמנה: **כגון אנן.** בתמיה: **רבי חנינא בר פפי וחביריו.** רבי צדוק ורב כהנא בפ"ק (לעיל דף מ.): **מלקין על היחוד.** מרדות: **ואין אוסרין.** אשת איש על בעלה מחמת ייחוד: **לא אמרו.** דמלקין: **אתה מוציא לעז.** שיאמרו ראוה שזינתה לכך הלקוה והאידנא ליכא מיתת בית דין למיקטלינהו: **מר זוטרא מלקי.** על ייחוד אשת איש ומכריז עליה שלא זינתה אלא נתיחדה: **על לא טובה השמועה.** מי שיוצא קול עליו שהוא עובר עבירות מלקין אותו. דלא טובה השמועה לאו הוא דכתיב בבני עלי אל בני לאו יש כאן על לא טובה השמועה: **אפסרה.** קבסטר"א: **ומקרי ליה.** קורא לפניו אל בני להודיע שעל לאו זה הוא לוקה: **בעלה בעיר אין חוששין לה משום יחוד.** (ג) להלקות דמסתפי מבעל [ע] השתא אתי: **שקולו דרגא.** שאכלו בעליה וירדו רב יוסף ואשתו והוא נשאר בעליה. שקולו דרגא מתותי ביבי שלא ירד ויתיחד: **שושבינתיה.** בעלת ברית לו: **אנשים בחוץ.** בבית החיצון: **ונשים בפנימי אין חוששין משום יחוד.** שהחיצונים אין להם דרך לפנים ואיך יתייחד האיש אחד עם הנשים אבל הפנימים יש להם דרך לחוץ הילכך אנשים בפנים ונשים בחוץ חוששין שמא יצא אחד מהם ויתייחד עם הנשים: **איפכא.** אנשים בחוץ ונשים בפנים חוששין שמא יכנס האחד לפנים ולא ירגישו בו חביריו אנשים בפנים ונשים בחוץ אין חוששין שמא תכנס היא לפנים [פ] ואם תכנס היא לפנים לא איכפת לן דאשה מתייחדת עם שני אנשים ואם אחד מהן יוצא [צ] לבין הנשים אין זה ייחוד דמיסתפי שמא יצא אחד [ק] מהן אחריו שהרי דרך הפנימיים על החיצונים: **גולפי.** מקום קבוצת אנשים ונשים או לדרשה או לחופה היה מסדר קנקנים של חרס הרבה ביניהם שאם יבאו זה אצל זה יקשקשו וישמע קול: **דייר.** לשון דרי דרי (מגילה דף יג.) שורות שורות: **דייר קנה.** מסדר קנים שהעובר עליהן קולם נשמע: **סקבא דשתא ריגלא.** ריעוע של ימות השנה ליחוד ולעבירה ימות הרגל שיש קבוצת אנשים ונשים לשמוע דרשה ונותנים [ר] ונושאים זה עם זה. סקבא דדרישדור"א בלע"ז כמו דמסקב להו לחמרייהו (ב"מ דף כז:): **אסוקינהו.** שבוה עליהם לפדותם ונתנום בעלייתו: **בהדי דקא חלפה חדא מינייהו.** שהיתה עוברת אצל פי ארובה שמן העלייה לבית: **נפל נהורא באיפומא.** נפל אור בבית דרך פי העליה שהיו פניה מאירות: **וקא סליק.** לתובעה: **אפשה.** הרחיב ופיסק רגליו לעמוד במקומו בחזקה להתגבר על יצרו: **אמר נורא בי עמרם.** הזעיק בני השכונה ליאסף ולבא לכבות הדליקה כדי שיחדל מיצרו שיתבייש מהן: **אתו רבנן.** שהיו סבורים [ש] שהיה שם דליקה: **אשבעיה.** רב עמרם ליצר הרע שילא ממנו: **מתלוצץ בעבירה.** אומר שנקל הוא להתגבר על יצרו אם היו רוצים: **אידמי ליה שטן.** דהוא יצר הרע: **בהך גיסא דמברא.** לצד השני שמעבר המים: **לא הוה מברא.** ספינות המעברות: **נקט מצרא.** חבל מתוח משפת הנהר אל שפתו ואוחזין בו [ד] לבא על דף קצר המוטל ברוחב הנהר: **שבקיה.** היצר לרבי מאיר: **אתכא.** על השלחן אוכלין: **וכיבי.** ולנ"ץ המוליאין ליחה ומאוסין:

תיב

מלקין על הייחוד. פי' בקונטרס דמיירי בפנויה דהכי מוקי לה בסמוך ואין אוסרים על הייחוד מיירי בייחוד אשת איש וקשה דאם כן לגלדין קתני רישא בפנויה וסיפא באשת איש ונראה לפרש דסיפא נמי מיירי בפנויה ולאוסרה לכהן משום זונה [א] ומיהו קשה דתנן בפ"ק דכתובות (דף יג. [ת]) (א) היתה מעוברת ואמרו לה מה טיבו של [ב] עובר זה מאיש פלוני וכהן הוא רבי יהושע אומר אינה נאמנת ופריך עליה בגמרא מהא דאמר רב הכא אין אוסרין על הייחוד ומשני מעלה עשו ביוחסין ולפי מה שפירשתי דמיירי לאוסרה לכהן לא משני גמרא התם מידי דהא הכא מיירי ליוחסין ואפ"ה אמרינן דאין אוסרין ויש לומר לעולם מיירי ליוחסין והא דמשני התם מעלה עשו ביוחסין שאני התם דאינה נאמנת משום דמודה היא שנבעלה [ב] והכא דקאמר דאין אוסרין היינו משום דאינה מודה שנבעלה:

בעלה בעיר אין חוששין לה משום יחוד. פי' בקונטרס אין חוששין להלקות משמע מתוך פירושו הא איסורא מיהא איכא וקשה דאם כן מאי פריך בסמוך על רב יוסף דקאמר שקולו דרגא מתותי ביבי והאמר רבה בעלה בעיר אין חוששין לה משום יחוד ומאי קושיא נהי דמלקות ליכא איסורא מיהא איכא ונראה לפרש אין חוששין כלל משום יחוד ואפילו איסורא ליכא:

סקבא דשתא ריגלא. פירוש ריעוע של ימות השנה לייחוד ולעבירה (ה) כלומר [ג] ימות הרגל [שיש] קבוצות אנשים ונשים לשמוע הדרשה ונותנין עין זה על זה וי"א לכך נהגו להתענות לאחר פסח ולאחר סוכות:

אביי

עין משפט נר מצוה

קיג א טוש"ע אה"ע סי' כב סעי' ה בהג"ה:

קיד ב ג מיי' פכ"ב מהל' איסורי ביאה הל' ג סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סימן כב סעיף ב:

קטו ד מיי' פכ"ד מהל' סנהדרין הל' ה שו"ע אה"ע סי' קעח סעיף כ:

קטז ה מיי' פכ"ב מהל' א"ב הל' יב טוש"ע שם סימן כב סעיף ח:

קיז ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף ט:

קיח ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח:

קיט ח מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעי' ו:

לעזי רש"י

קיבישטר"א. אפסר (חלק מהרתמה שבו מושכים את הבהמה או את הסוס בצווארם).

דדרישדור"א [רידוישידור"א]. קיהיון, פגימות.

ולנ"ץ [מלנ"ץ]. פצעים.

תוס' ר"י הזקן

לנקביו. וצריך להתרחק משום צניעות. [מוסרים לו שני תלמידי חכמים]. המקנא לאשתו ומעלה אותה לירושלים להשקותה. ת"ח שידעו שאסורה לבעל ויתרו בו אם יבא עליה. דל כרעיך. מהר ללכת שנקדימנה. ומסתברא דלפנים משורת הדין עבד שרצה להתרחק מן הכעור אבל לכל שני אנשים כשרים מותר. וחבריו. רבי (יצחק) [צדוק] ורב כהנא. מלקין. מי שנתייחד עם אשה מלקין שניהם מכת מרדות ואם אשת איש היא אוסרים אותה לבעלה. אמר **רב [אשי]**. הא דאמר רב מלקין דוקא פנויה אבל באשת איש אין מלקין אותה וכ"ש שאין אוסרין אותה, שאם אתה מלקה יאמרו שזינתה לפיכך הלקו אותה דהאידנא ליכא מיתת ב"ד. מלקי. פר"ש אשת איש שנתייחדה ומודיע שמשום יחוד הלקוה ולא משום זנות. והר"ם (פכ"א) [פכ"ב ה"ג] דקדושה [כתב] מלקין פנויה על היחוד ומכריז שמשום יחוד הוא. **מר נמי לילקי ולכריז.** גבי אשת איש. **בהא.** במלקות ולא שמע בהכרזה ויוציא לעז על הבנים. **על לא טובה.** מי שיצא עליו קול שהוא עובר עבירות דמלקין אותו. **[אל בני].** דבני עלי כתוב לאו, לא טובה לאו הוא. **אפסרא.** פר"ש קבישט"ר, כמו אפסר בהמה. **ומקרי.** לפני הלוקה אל בני להודיע שמפני זה לוקה. **אין חוששין משום יחוד.** להלקותה. **דכרוך ריפתא.** שאכלו. **שקולו דרגא.** סלקו הסולם שלא ירד ויתייחד. **שושבינתיה.** בעל ברית. **אנשים בחוץ.** בבית החיצון ונשים בבית הפנימי אין לחוש ליחוד שאין לאיש ליכנס בבית הנשים, ואע"פ שהאשה כשתצא תתיחד עם האנשים לא איכפת לן, דאשה מתיחדת עם שני אנשים.

מסורת הש"ס

א) סוטה ז. (ע"ז כה), ב) [בכת"י: ואמר], ג) [בכת"י: א"ל בכשרים כגון אנן. ועי' רש"ל], ד) [לעיל לט:], ה) כתובות יג., ו) [בכת"י: ליה. ועיין רד"ל], ז) [נ"ל אנן וכ"א בהרא"ש] [וכ"ה בכת"י], ח) גי' הערוך אביי [וכ"ה בכת"י ובדפו"ר ובע"י כלפנינו], ט) [פי' כיון שאוכלין ושותין ובטלין ממלאכתן מתייחדין ובאין לידי עבירה. ערוך], י) [בתוס' ר"פ ובב"ח סימן תכ"ב הגירסא סקבא דכולי שתא ריגלא], כ) [לעיל ל. וש"נ], ל) [בכת"י: אמר להו.], מ) [בכת"י: אמר להו.], נ) [אמרו ליה. רש"ל], ס) [נ"ל דאמרינן. ובדפו"ר דאמ'], ע) [בר"ן נוסף: דילמא], פ) [נ"ל שאם. (רש"ש, וכ"ה בר"ן)], צ) [בר"ן נוסף: לחוץ], ק) [בר"ן: מחבריו], ר) [בדפו"ר: ונותנים לב זע"ז. בתוס' העתיקו ונותנים עין זע"ז ולפנינו כרש"ל], ש) [ברש"י שבע"י שיש שם דליקה לכבות את הדליקה], ת) [וש"ם ד"ה מעלה) ובת"י שם], א) [נ"ל ראוה מדברת עם אחד ואמרו לה כו'], ב) [נ"ל איש זה איש פלוני כו'], ג) [בב"י סימן תכ"ב העתיק כל ימות],

תורה אור השלם

1. אַל בָּנָי כִּי לוֹא טוֹבָה הַשְּׁמֻעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ מַעֲבִרִים עַם יְיָ: שמואל א ב כד

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר ליה (מי יימר דבכשרים) תא"מ ונ"ב ס"א אין זה: (ב) שם והוה קעביד מילי דמימאיס כצ"ל ותיבת ביה נמחק: (ג) רש"י ד"ה בעלה וכו' להלקות. נ"ב כלומר להלקות ולהכריז כסברת מר זוטרא: (ד) ד"ה נקט מצרא וכו' ואוחזין בו לעבור על דף: (ה) תוס' ד"ה סקבא וכו' ולעבירה ימות כצ"ל ותיבת כלומר נמחק:

הגהות הגר"א

[א] גמ' מר זוטרא מלקי ומכריז. פי' הרמב"ם דקאי אפנויה. (הגר"א בספרו הל"פ על הרא"ש):

מוסף רש"י

מלקין על היחוד. מכת מרדות, ואין אוסרין. אשה על בעלה בשביל יחוד בעלמא (כתובות יג.).

מוסף תוספות

א. אם נתייחדה עם עבד נתין וממזר. תוס' הרא"ש.

ב. ועבוד מעלה ביוחסין דלא מהימנא במיגו דאי בעיא אמרה לא נבעלתי דכיון דאין אפוטרופסין לעריות היא יראה שמא אם תאמר לא נבעלתי לא יאמינו לה. תוס' הרא"ש.